

Ik respecteer graag Biekés suggestie om niet iedereen met onze wetenschappelijke discussie lastig te vallen. Ik heb nog een uitvoerige reactie geschreven op een aantal punten waar ik van mening verschil. Ik stel echter voor dat de mensen die graag dit stuk ontvangen mij een mailtje sturen. Nu de wetenschappelijke argumenten dan ongeveer allemaal op tafel zijn gekomen, zou ik de discussie toch wat willen verleggen naar de meer praktische kant van het verhaal. Dat geeft misschien aan al de mensen op de tribune die zich tot nu toe niet in het wetenschappelijke debat gemengd hebben, de gelegenheid om ook hun stem te laten horen. Na de 'bom' die de auteurs van het OBPWO-rapport in onderwijsland hebben gedropt, lijken ze me toch een commentaar schuldig over deze meer praktische vragen. Ik geef een aanzet ter discussie.

Ik vertrek nu van het gewijzigde standpunt van Bieke dat ze zittenblijven niet wil afschaffen, maar wel wil blijven 'problematiseren'. Mij is niet duidelijk wat we daar nu precies moeten onder verstaan en wat daarvan dan de praktische implicaties zijn voor de scholen. Verder zegt ze ook dat zittenblijven voor sommige leerlingen de beste oplossing is. Voor deze leerlingen is zittenblijven kennelijk dan geen probleem. Dat over de beslissing zittenblijven niet lichtzinnig moet worden nagedacht, daarvan is iedereen wel overtuigd (ook de scholen). Dus daarin kan de betekenis van 'problematiseren' niet liggen. Als ik Bieke probeer te volgen, denk ik dat ze gelooft dat zittenblijven meestal negatieve effecten heeft, maar voor sommige kinderen positieve effecten (netto resultaat dus negatief, o.m. in centen uitgedrukt). Omdat we voorlopig niet kunnen uitmaken wie de leerlingen zijn voor wie er een positief of negatief effect zal optreden, zou je dan de buil met de bluts kunnen nemen, en mikken op wat globaal voor de meesten het beste is (volgens Bieke), nl. overgaan. Dan laten we dus alle kinderen overgaan (zonder uitzondering) ongeacht hun gebleken kennis op grond van de schoolresultaten. Dan komen we nog altijd uit op het radicaal afschaffen van zittenblijven. Dus deze redeneerlijn is inconsistent met het uitgangspunt 'niet afschaffen, wel problematiseren'. Bovendien loopt deze redenering ook te pletter tegen het argument dat de 'gebleken' negatieve effecten van zittenblijven uitsluitend geobserveerd worden in een systeem waar zittenblijven tot de mogelijkheden behoort. Afschaffen van zittenblijven heeft wellicht nog veel sterkere negatieve effecten (zie ervaringen in VS) voor alle kinderen (ook voor de betere presteerders). Dat kan het dus niet zijn, maar als dit toch is wat je bedoelt, sta je dan ook achter de voorgestelde maatregelen uit het rapport, nl. de introductie van een individuele leerlijn voor elk kind, het afschaffen van examens (want die zijn dan natuurlijk niet meer nodig), of ben je gevoelig voor de tegenargumenten die ik opsomde in mijn rapport tegen dergelijke drastische maatregelen? De andere mogelijke interpretatie van 'problematiseren' van zittenblijven is gewoonweg dat scholen en leerkrachten altijd heel goed moeten nadenken en overwegen of zittenblijven voor een individueel kind echt wel de beste oplossing is. Maar deze interpretatie is nauwelijks nieuws, want deze stelling zal elke leerkracht beamen en dit soort problematiseren is wat nu al gebeurt. Benieuwd naar je reactie en ook die van andere mensen!

met beste groet,

Wim

2013-11-14

Prof. Dr. Wim Van den Broeck
Klinische en Levenslooppyschologie
Faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen
Vrije Universiteit Brussel
Pleinlaan 2 B-1050 Brussel